

Itseohjautuvampi musiikin harrastaja

Kuinka ohjata soiton- tai laulun harrastajaa oppimaan itseohjautuvuuden taitoja instrumenttiopetuksen kontekstissa?

Benjamin Ojanen

Opinnäytetyö

Kesäkuu 2021

Hyvinvointiyksikkö, kulttuuriala

Musiikkipedagogi (AMK)

Instrumenttiopettaja

Tekijä(t) Ojanen, Benjamin	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Kesäkuu 2021
	Sivumäärä 43	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Itseohjautuvampi musiikin harrastaja Kuinka ohjata soiton- tai laulun harrastajaa oppimaan itseohjautuvuuden taitoja instrumenttiopetuksen kontekstissa?		
Tutkinto-ohjelma Musiikkipedagogi (AMK)		
Työn ohjaaja(t) Päivi Virolainen-Kalpio		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia musiikkipedagogien näkemyksiä soiton- ja laulun harrastajien itseohjautuvuudesta ja itseohjautuvuuden suhdetta oppilaiden kehitykseen ja motivaatioon.</p> <p>Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena, joka lähetettiin musiikkiopisto-opettajille ympäri Suomen. Vastauksia saatiin yhteensä 13. Kysely jaettiin kahteen osioon, joista ensimmäisessä selvitettiin vastaajien taustatietoja ja toisessa ajatuksia oppilaiden itseohjautuvuudesta musiikkipedagogin työssä. Kysely sisälsi sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä, joita analysoidaan laadullisin ja määrällisin menetelmin.</p> <p>Tutkimuksen perusteella oppilaan itseohjautuvuuden taidon tukeminen on tärkeää soitto- tai lauluharrastuksessa. Opetus on pääosin kerran viikossa tapahtuvaa yksilöopetusta, jolloin kotiharjoittelun merkitys on suuri. Kotiharjoittelu vaatii oppilaalta itseohjautuvuutta, ja sitä voidaan tukea monin tavoin. Itseohjautuvuuteen vaikuttaa vahvasti muun muassa vanhempien tuki, oppilaan ikä ja motivaatio. Myös mielekäs ohjelmisto ja soittokaverit nousivat tutkimuksessa itseohjautuvuutta tukeviksi asioiksi.</p> <p>Itseohjautuvuutta peräänkuulutetaan nykyisin opiskelu- ja työelämässä, ja tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, voisiko musiikkiharrastuksessa oppia tätä taitoa. Koska itseohjautuvuuden oppiminen vaatii paljon tukea opettajalta, on musiikkiharrastus hyvä paikka oppia tätä taitoa. Kahdenkeskisessä opetustilanteessa opettajalla on aikaa keskittyä yhteen oppilaaseen kerrallaan, jolloin oppilaiden yksilölliset erot voidaan ottaa hyvin huomioon.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Itseohjautuvuus, itseohjautuvuusteoria, sisäinen motivaatio, musiikkiopisto		
Muut tiedot (Salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Ojanen, Benjamin	Type of publication Bachelor's thesis	Date June 2021 Language of publication: Finnish
	Number of pages 43	Permission for web publication: x
Title of publication More self-determined music pupil How to guide a music pupil to learn self-determination skills?		
Degree programme Degree Programme in Music Pedagogy		
Supervisor(s) Päivi Virolainen-Kalpio		
Assigned by		
Abstract <p>The purpose of the thesis is to examine a music educator's views about self-determination of music pupils and the relation between self-determination, progress and motivation.</p> <p>The research was executed as a survey, which was sent to music educators across Finland and 13 answers were received. The survey was divided into two sections. The first section had questions about the background of the research group, and the second section had questions about their views on self-determination in their job. The survey consisted of both multiple choice and open-ended questions, which I analyzed with qualitative and quantitative methods.</p> <p>According to the survey, supporting a music pupil's self-determination is important. Music as a hobby consists mainly of one-on-one lessons once a week, and thus the importance of practicing at home is crucial. Practicing at home requires self-determination and it can be supported in many ways. Some factors that strongly affects one's self-determination are the support from the pupils parents, the age of the pupil and their motivation. Meaningful repertoire and music-related friends were also shown to have a positive impact on one's self-determination.</p> <p>Today, studies and working life call for self-determination, and this thesis examines if it can be learned when singing or playing an instrument in a music school. Learning self-determination requires a lot of support from the teacher, this is why going to music lessons is beneficial in learning this skill. In one-on-one teaching, the teacher can focus on one pupil at a time and pay attention to the individual differences of their pupils.</p>		
Keywords/tags (subjects) Self-determination, self-determination theory, intrinsic motivation, music school		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Mikä itseohjautuvuus?	5
2.1	Itseohjautuvuusteoria	5
2.2	Itseohjautuvuus taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 6	
2.3	Itseohjautuvuus julkisessa keskustelussa.....	7
2.4	Itseohjautuvuus musiikkipedagogin työssä.....	8
2.4.1	Musiikkipedagogin työ	8
2.4.2	Itseohjautuvuuden osa-alueet.....	9
2.4.3	Norrenan itseohjautuvuutta kehittävät harjoitukset	10
3	Tutkimusasetelma	11
3.1	Tutkimuskysymykset	11
3.2	Aineistonkeruumenetelmä	11
3.3	Tutkittava joukko	12
3.4	Aineiston analyysi.....	14
3.5	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	14
4	Tulokset	16
4.1	Itseohjautuvuuden tukeminen on tärkeää.....	16
4.2	Itseohjautuvuus näkyy oppilaan omana aktiivisuutena	17
4.3	Vastaajien onnistumisen kokemuksia itseohjautuvuuteen liittyen.....	19
4.4	Vastaajien kokemia haasteita itseohjautuvuudessa	20
4.5	Keinoja itseohjautuvuuden tukemiseksi	21
5	Pohdinta	23
	Lähteet	26
	Liitteet	28
	Liite 1. Norrenan itseohjautuvuutta tukevat harjoitukset soiton- ja laulunopetukseen	28
	Liite 2. Itsearviointi	35

Liite 3. Tarkistuspisteet ja välitavoitteet	37
Liite 4. Opinnäytetyökysely	38

Kuviot

Kuvio 1. Kyselyyn osallistuneiden työkokemus.....	13
Kuvio 2. Kyselyyn osallistuneiden koulutustausta.....	13
Kuvio 3. Oppilaan itseohjautuvuuden kehittymisen tärkeys.....	17
Kuvio 4. Oppilaiden itseohjautuvuus.....	18

1 Johdanto

Viime vuosina vastaani on tullut sana itseohjautuvuus yhä useammin. Itseohjautuvuutta korostetaan niin peruskoulun ja taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmissa kuin työelämässäkin – peräänkuulutetaan taitoa, jossa oppilaalle tai työntekijälle annetaan vapautta ja vastuuta, mikä onkin parhaimmillaan hyödyllistä kaikille osapuolille. Julkisessa keskustelussa on kuitenkin noussut pintaan myös huoli siitä, kuinka paljon itseohjautuvuutta oppilaalta voidaan vaatia. Onko itseohjautuvuus jotain, mitä joillain on ja toisilla taas ei? Vai onko kyse taidosta, jota voi tietoisesti kehittää niin, että siitä olisi lopulta hyötyä kaikilla elämän osa-alueilla? Tämä keskustelu herätti mielenkiintoni syventyä aiheeseen ja pohtia, miten voin tulevana opettajana tukea taidon kehittymistä oppilaillani.

Soitto- tai lauluharrastus on yleensä pitkälti yksilöopetusta. Käydään viikoittain oman instrumentin tunnilla, ja sen lisäksi voi olla yhteissoittoa, teoriatunteja, kuorolaulua tai muuta vastaavaa toimintaa. Tämä ympäristö mahdollistaa opettajalle keskittymisen yhteen oppilaaseen kerrallaan, jolloin yksilöllisten tarpeiden huomioiminen on helpompaa kuin esimerkiksi koulumaailmassa. Tästä syystä ajattelen, että musiikkiharrastus tarjoaa muiden taitojen kehittymisen lisäksi myös itseohjautuvuuden tukemiseen hyvän ympäristön, jossa jokaisen oppilaan kanssa voidaan lähteä hänen omista lähtökohdistaan liikkeelle. Itseohjautuvuus vaatii kuitenkin motivaatiota polttoaineeksi, joten haasteena onkin löytää keinoja motivoida oppilasta itseohjautuvammaksi.

Tässä opinnäytetyössä tutkin musiikkipedagogien asenteita oppilaiden itseohjautuvuutta kohtaan ja selvitän käytännön keinoja taidon tukemiseksi. Valitsin tutkimusmetodiksi kyselytutkimuksen, sillä halusin paljon vastauksia opettajilta eri puolilta Suomea. Kyselytutkimuksen tuloksia analysoin määrällisillä ja laadullisilla menetelmillä. Seuraavaksi käyn läpi, mitä työni pääpiirteittäin sisältää.

Työssäni ensimmäiseksi määrittelen itseohjautuvuuden käsitteen Decin ja Ryanin itseohjautuvuusteorian avulla. Määrittelystä siirryn tarkastelemaan, millä tavoin itseohjautuvuus on esillä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmassa. Tämän jälkeen

havainnoin millaista keskustelua aiheesta on käyty julkisuudessa ja minkälaista kritiikkiä itseohjautuvuuden painoarvon lisääminen esimerkiksi peruskoulussa on saanut osakseen. Luvussa 2 esittelen viimeisenä musiikkipedagogin työnkuvaa sekä itseohjautuvuuden osa-alueet musiikkipedagogin näkökulmasta.

Luvussa 3 esittelen tutkimuskysymykseni sekä tutkimuksen lähtökohdat. Perustelen, miksi valitsin menetelmäksi kyselytutkimuksen ja mitä oletan sillä saavuttavani. Esittelen tutkimusryhmän ja käyn läpi kyselyn sisältöä. Pohdin kyselytutkimuksen luotettavuutta sekä tutkimuksen eettisyyttä. Kerron myös, miten analysoin keräämääni tietoa.

Tutkimusasetelman käsittelyn jälkeen luvussa 4 tarkastelen tutkimukseni tuloksia. Kysely sisältää sekä avoimia että monivalintakysymyksiä, joten näillä kahdella tavalla saatujen tulosten analysointi ja esitystapa on erilainen. Ryhmittelin kyselyn tulokset esille nousseiden teemojen mukaan viiteen alalukuun. Viimeisessä luvussa pohdin tutkimuksen tuloksia suhteessa tutkimuskysymyksiini. Tarkastelen myös jatkotutkimuksen mahdollisuutta sekä mitä haluaisin itse aiheesta saada jatkossa selville.

Liitteeksi olen koontanut käytännön harjoituksia, joita soiton- ja laulunopettajat voivat hyödyntää oppilaidensa itseohjautuvuuden kehittämisessä. Harjoitukset pohjautuvat Juho Norrenan peruskoulua varten kehittämiin tehtäviin, mutta olen soveltanut niitä musiikkiharrastukseen sopiviksi. Halusin opinnäytetyöhöni käytännön keinoja, jotta lukija voisi saada ideoita opettajantyöhönsä.

2 Mikä itseohjautuvuus?

2.1 Itseohjautuvuusteoria

Tutkijakaksikko Edward Decin ja Richard Ryanin julkaisema itseohjautuvuusteoria (engl. Self-Determination Theory) käsittelee itseohjautuvuutta sisäisen motivaation, sosiaalisen kehityksen ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Ihmisellä on sen mukaan kolme psykologista perustarvetta, jotka ovat välttämättömiä henkilökohtaisen hyvinvoinnin kannalta. Nämä perustarpeet ovat kyvykkyys (competence), omaehtoisuus (autonomy) ja yhteisöllisyys (relatedness). (Deci, Ryan, 2000, 68.) Deci ja Ryan ovat kehittäneet teoriaa jo 1970-luvulta lähtien (Järvilehto, 2018), jolloin teoriaa pidettiin vielä radikaalina behaviorismin pitäessä valtaa psykologian kentällä (Martela, 2014).

Kyvykkyys määritellään yksilön kokemukseksi siitä, että hänellä on tarvittava osaaminen jonkin tehtävän tekemiseen ja hän saa asioita tehtyä. Kyvykkääksi itsensä kokeva oppija tai työntekijä uskoo suoriutuvansa annetusta tehtävästä menestyksekkäästi. (Martela, 2014.) Tuntiessaan itsensä kyvykkääksi ihminen kokee myös enemmän sisäistä motivaatiota ja nautintoa tehtäviä suorittaessaan (Martela, 2014 & Deci, Ryan, 2000, 70). Martelan (2014) mukaan kyvykkyuden tunne ja tarpeeksi kova haastetaso voivat parhaimmillaan johtaa flow-kokemukseen. Flow-kokemuksen saavuttaminen on seurausta haasteen ja taitojen tasapainosta, joten flow-tila vaatiikin haasteen, johon syventyä (Ellis, Voekl & Morris 1994, 337). Flow-tilan voi kokea taitotasosta riippumatta, kunhan haaste on suhteutettu taitoihin. Esimerkiksi aloitteleva pianisti voi päästä flow-tilaan soittaessaan yksinkertaista asteikkoa, mutta kehittyessään hän tarvitsee lisähaastetta flow'n saavuttamiseksi. (Csikszentmihalyi 1988, 261.) Csikszentmihalyi toteaa (2005, 68) ihmisen olevan onnellisimmillaan kokiessaan flow'n.

Martelan mukaan (2014) toinen perustarve, omaehtoisuus, tarkoittaa ihmisen vapautta päättää itse tekemisistään. Motivaatio toimintaan lähtee yksilön sisältä, kun ihminen arvostaa toimintansa päämääriä tai nauttii itse tekemisestä. Toiminta ei tunnu ulkoapäin ohjatulta, vaan on lähtöisin ihmisestä itsestään. (Martela, 2014.)

Usein ajatellaan, että omaehtoisuus olisi ristiriidassa kolmannen perustarpeen yhteisöllisyyden kanssa, sillä omaehtoisuus liitetään helposti itsenäisyyteen ja yksilöllisyyteen. Deci ja Ryan (2000) lähestyvät asiaa kuitenkin eri näkökulmasta ja esittävät, että omaehtoisuus viittaa tahtoon toimia arvojen pohjalta niin yhdessä kuin itsenäisesti. Tutkimuksissa on löydetty vahvaa näyttöä omaehtoisuuden ja yhteisöllisyyden positiivisesta yhteydestä. (Deci, Ryan, 2000, 74.)

Kolmas psykologinen perustarve, yhteisöllisyys, on kyvykkyyden ja omaehtoisuuden lisäksi tärkeä tekijä yksilön sisäisessä motivaatiossa ja itseohjautuvuudessa. Vaikka ihminen kokeekin motivaatiota toimintaan myös eristyksissä muista ihmisistä, laumaeläiminä tarvitsemme yhteisöllisyyden tunnetta osaksemme. (Martela, 2014 & Deci, Ryan, 2000, 71.) Yhteisöllisyyden tunteeseen liittyy myös turvallisuus ja luottamus, jotka ovat Norrenan (2019, 26) mukaan itseohjautuvuuden perusta.

2.2 Itseohjautuvuus taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa

”Tavoitteisiin perustuvat ja oppimista edistävät työtavat vahvistavat oppilaan motivaatiota ja itseohjautuvuutta.” TPOPS (2017, 51)

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (TPOPS, 2017, 11) mainitaan opetussuunnitelman perustuvan oppimiskäsitykselle, jossa oppilas on aktiivinen toimija. Oppilasta ei enää nähdä passiivisena objektina, jolle kaadetaan tietoa, vaan oppilasta ohjataan hakemaan sitä itsenäisesti, eli oppimaan oppimista (Savaspuro, 2019, 124). Kyky asettaa tavoitteita ja toimia niiden mukaisesti niin yksin kuin yhdessä ovat aktiivisen toimijuuden tulosta. Oman osaamisen ja oppimisen kehittymisen ovat seurausta myönteisistä tunnekokemuksista, oppimisen ilosta sekä luovasta toiminnasta. Myös vuorovaikutus ja kehollisuus nousevat olennaisiksi teemoiksi. (TPOPS, 2017, 11)

Vaikka sana itseohjautuvuus mainitaan taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden musiikin osuudessa vain kerran, itseohjautuvuuteen liittyvään tutkimukseen kuuluvia sisältöjä ja teemoja on löydettävissä runsaasti. Savaspuron (2019, 130)

mukaan viisi itseohjautuvuuden osa-aluetta oppilaan näkökulmasta ovat oppimisen suunnittelu, työskentely, arviointi, valintojen tekeminen sekä ympäristön vaikutus. Nämä kaikki osa-alueet mainitaan taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa. Tämä vahvistaa käsitystä siitä, että itseohjautuvuuden taitoja painotetaan perusteissa merkittävästi, vaikkei siitä puhuta suoraan itseohjautuvuutena kuin tämän luvun alussa esitellyn sitaatin verran. (TPOPS, 2017.)

2.3 Itseohjautuvuus julkisessa keskustelussa

Vuoden 2014 peruskoulun opetussuunnitelman perusteissa itseohjautuvuuden painotus kasvoi merkittävästi edellisiin opetussuunnitelmiin verrattuna (POPS, 2014). Tämä on herättänyt paljon keskustelua niin opettajakunnan kesken kuin julkisuudessaakin (Savaspuro, 2019, 124). Psykologian emerita Liisa Keltikangas-Järvinen on ollut yksi opetussuunnitelman näkyvimmistä kriitikoista. Koululaiset eivät ole hänen mukaansa vielä valmiita sellaiseen itseohjautuvuuteen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon, mitä heiltä vaaditaan. Hän on myös huolissaan muutoksesta, jossa vanhempien käyttämä aika lapsen koulunkäynnin tukemiseen näkyy suoraan lapsen koulumenestyksessä. (Savaspuro, 2019, 124–125.)

Uusi opetussuunnitelma sisältää filosofian tohtori Juho Norrenan (2019, 80) mukaan paljon kasvatustieteen käsitteitä mutta vähän käytännön toiminnan keinoja. Yksittäisen opettajan on vaikeaa suunnitella opetusta lavean määrittelyn pohjalta. Hän kuitenkin toteaa opetuksen aina olevan pikemminkin jotakin ulkoaohjautuvuuden ja itseohjautuvuuden väliltä kuin joko–tai -tyyppinen tilanne. (Norrena, 2019, 95.)

Aino Saarisen väitöskirja (2020) herätti paljon keskustelua jo ennen varsinaista julkaisuaan. Saarinen toteaa havainneensa, että muun muassa itseohjautuvuuden ja digitaalisten menetelmien käyttö opetuksessa lisää oppimistulosten hajontaa. Erot oppimistuloksissa näyttävät kasvavan oppilaan taustasta riippuen. (Saarinen, 2020, 6.) Tulosten luotettavuutta on kuitenkin kyseenalaistettu (Rautopuro & Välijärvi, 2020) sillä tulokset perustuvat Pisa-tutkimuksen poikkileikkausaineistoon. Tästä ei voida Rautopuron ja Välijärven mukaan tehdä vielä väitöskirjassa esitettyjä johtopäätöksiä, vaan tarvittaisiin pidempiaikaisia seurantatutkimuksia (Rautopuro & Välijärvi, 2020).

Keskustelusta päätellen itseohjautuvuuden käyttö opetusmenetelmänä nähdään peruskoulun arjessa vielä haasteena, joka kaipaisi tarkempia konkreettisia ohjeita onnistuakseen laajasti. On totta, että oppilaiden itseohjautuvuuden taidot ovat lähtökohtaisesti eri tasolla, joten myös oppilaan tarvitseman tuen määrä vaihtelee itseohjautuvuutta korostavassa opetustilanteessa. Taiteen perusopetuksessa musiikin opetus koostuu useimmiten yksilöopetuksesta, jolloin tukea ja ohjausta voidaan antaa helpommin yksilöllisten tarpeiden mukaan. Marja Olsonen (2012, 37) muistuttaa kuitenkin, että soitonopettajan toiminta voi edistää mutta toisaalta myös vaikeuttaa oppijan itseohjautuvuuden kehittymistä. Siihen tulee kiinnittää erityistä huomiota taiteen perusopetuksessa, jotta toiminta tukee niin koulunkäynnin, työelämän kuin muunkin elämän tarpeita.

2.4 Itseohjautuvuus musiikkipedagogin työssä

”Itseohjautuvuus ei ole kasvatuksen keino. Se on opetussuunnitelmassa kasvatukselle asetettu tavoite. Opettaja ei milloinkaan voi olettaa, että oppilaat olisivat itseohjautuvia automaattisesti.” (Savaspuro, 2019, 138)

2.4.1 Musiikkipedagogin työ

Musiikkipedagogi työskentelee yleensä musiikkioppilaitoksessa, jossa noudatetaan taiteen perusopetuksen laajaa oppimäärää. Vapaan sivistystyön oppilaitoksissa, kuten kansalaisopistoissa sekä yksityisissä musiikkioppilaitoksissa, on usein käytössä taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä. (Olsonen, 2012, 8.) Taiteen perusopetus on koulun ulkopuolista taiteenalojen opetusta, joka on suunnattu erityisesti lapsille ja nuorille. Tavoitteena on antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään sekä hakeutua taiteenalan ammattilaiseksi. (Taiteen Perusopetus, 2017.) Instrumenttiopettajan työssä opettaja–oppilas -suhde on yleensä useamman vuoden mittainen. Koska soitto- tai laulutunnit ovat pääasiassa yksityistunteja, opettajan ja oppilaan vuorovaikutuksen merkitys korostuu.

Olsosen (2012, 10) mukaan musiikkipedagogin tehtäväkenttä sisältää muutakin kuin musiikin opettamista. Työssä korostuvat vuorovaikutustaidot sekä erilaisten oppijoiden ja oppimisympäristöjen hallinta. Taiteen perusopetuksen tavoitteeksi ja tarkoituksiksi on asetettu oppilaan minän kasvun ja kehittymisen tukeminen. (Olsonen 2012, 9-10 & Taiteen Perusopetus, 2017.) Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyvät oppijalähtöisyys, yhteistoiminnallisuus ja itseohjautuvuus (TPOPS, 2017). Musiikkipedagogin työssä musiikillisen asiantuntijuuden lisäksi pedagogiset taidot nousevatkin suureen arvoon.

2.4.2 Itseohjautuvuuden osa-alueet

Oppilaan näkökulmasta itseohjautuvuus koostuu Norrenan (2019) mukaan viidestä eri osa-alueesta, jotka ovat suunnittelu, työskentely, valinnat, ympäristö sekä arviointi. Litteenä olevat harjoitukset on jaettu näihin viiteen osa-alueeseen.

Suunnittelussa asetetaan työskentelyn tavoite sekä suunnitellaan ajankäyttö, prosessin vaiheet ja työnjako. Aluksi on hyvä käyttää jotakin valmista suunnittelumallia, sillä suunnittelemisen aloittaminen tyhjästä vaatii jo paljon itseohjautuvuutta. Suunniteluun varattavaa aikaa kannattaa säädellä sen mukaan, kuinka laajasta projektista on kyse. (Norrena, 2019, 106–107.)

Työskentelyvaiheessa aletaan toteuttaa suunnitelmaa, jota voidaan myös muuttaa tässä vaiheessa, jos se osoittautuu tarpeelliseksi. Tavoitteena on pystyä työskentelemään suunnitteluvaiheessa luodun tavoitteen suuntaisesti. Työskentelyvaiheessa olennaisia taitoja ovat tehtävän aloittaminen, siinä pysyminen, avun pyytäminen sekä tavoitteiden seuraaminen. (Norrena, 2019, 108.)

Itseohjautuvuuden oppimisessa on tärkeää oppia tekemään omia valintoja. Valintojen tekeminen tukee sisäisen motivaation syntymistä oppimista kohtaan. Aluksi valintojen kannattaa olla rajattuja ja niiden tekemiseen tulee antaa tukea. Taitojen karttuessa oppilas osaa myös itse määrittää vaihtoehtoja, joista valitaan. (Norrena, 2019, 109.)

Arviointi ja ennen kaikkea itsearviointi ovat tärkeä osa itseohjautuvuuden taitojen kehittymistä. Arviointi tukee oppimista, kehittää itseohjautuvuuden taitoja ja rakentaa oppijalle toimivampia oppimisstrategioita. On syytä keskustella etukäteen arvioinnin kriteereistä ja menetelmistä sekä arvioida ennen kaikkea asetettujen tavoitteiden saavuttamista. (Norrena, 2019, 110–112)

Viidentenä osa-alueena Norrena (2019) mainitsee ympäristön eli ne ulkoiset tekijät, jotka vaikuttavat itseohjautuvuuden oppimiseen. Ulkoapäin ohjatussa toiminnassa oppijalle annetaan valmiit oppimisen olosuhteet, kun taas täysin omaehtoisessa toiminnassa oppijalla on valta säädellä työskentely-ympäristöä itselleen sopivaksi. Ympäristöön kuuluu olennaisesti myös muut ihmiset ja se, keneltä voi pyytää tarvittaessa apua. Avun pyytäminen edellyttääkin itseohjautuvuuden taitoa – milloin kannattaa pyytää apua ja kuinka paljon. (Norrena, 2019, 112–113.)

2.4.3 Norrenan itseohjautuvuutta kehittävät harjoitukset

Juho Norrena esittelee kirjassaan *Oman oppimisen kapteeni* (2019) 57 peruskouluun soveltuvaa harjoitusta, joiden tarkoituksena on kehittää itseohjautuvuuden taitoa. Kävin harjoitukset yksitellen läpi ja päädyin valitsemaan niistä 11, jotka muokkasoin soitto- tai laulutunnille sopivaksi. Harjoitukset on jaoteltu itseohjautuvuuden osa-alueiden mukaan, jotka ovat suunnittelu, työskentely, valinnat, arviointi ja ympäristö. Harjoitukset ovat työn liitteenä (ks. Liite 1).

3 Tutkimusasetelma

Rajattuani aiheen musiikin harrastajien itseohjautuvuuteen pohdin, mikä tutkimusmenetelmä antaisi minulle parhaiten vastauksia tutkimuskysymyksiini (ks. 3.1.). Päädyin toteuttamaan verkkokyselyn, jonka suuntasin musiikkiopistoissa työskenteleville opettajille. Tutkimukseni tarkoituksena oli selvittää, miten tärkeänä musiikkipedagogit pitävät oppilaan itseohjautuvuuden kehittämistä ja millaisia keinoja he käyttävät tukeakseen tämän taidon oppimista. Vastaajille annettiin myös mahdollisuus kertoa vapaasti ajatuksistaan aiheeseen liittyen ilman tarkkaan rajattua kysymystä, jolloin saattaisi ilmetä näkökulmia, joita en ole kyselyä laatiessani osannut tarkastella.

3.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksen lähtökohtana on tarkastella itseohjautuvuutta soitto- tai lauluharrastuksen kontekstissa. Pyrin työssäni vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- 1) Onko itseohjautuvuuden taidon harjoitteluun syytä keskittyä soitto- tai lauluharrastuksessa, ja jos on, niin miksi?
- 2) Miten itseohjautuvuutta voidaan kehittää soitto- tai lauluharrastuksen kontekstissa?

3.2 Aineistonkeruumenetelmä

Valitsin aineistonkeruumenetelmäksi kyselytutkimuksen, sillä halusin laajan tutkimusjoukon ja paljon vastauksia. Toteutin kyselyn Google Forms -työkalulla, joka sopi tarkoituksiini hyvin. Kysely oli helppo välittää vastaajille, ja sain vastaukset heti itselleni, kun kyselyyn oli vastattu. Näin pystyin myös seuraamaan vastaajien lukumäärää sekä tarvittaessa lähettämään muistutusviestin tai reagoimaan, mikäli kyselyä olisi tullut jakaa vielä laajemmalle joukolle. Kysely täytettiin anonymisti, ja vastausaikaa oli kaksi viikkoa.

Kyselyni sisälsi sekä avoimia että monivalintakysymyksiä. Avoimet kysymykset antavat vastaajalle mahdollisuuden vastata oman mielensä mukaan, ilman tarkkoja vastausvaihtoehtoja (Hirsjärvi ym. 2009). Näin saadaan tietoa vastaajilta omin sanoin. Toisaalta, avointen kysymysten analysointi on työläämpää, ja aineisto voi olla hyvinkin kirjavaa. (Hirsjärvi ym. 2009, 201.)

Monivalintakysymyksessä tutkija laatii valmiit vastausvaihtoehdot, jolloin vastauksia on huomattavasti helpompi vertailla keskenään (Hirsjärvi ym. 2009, 201). Tämä tapa kuitenkin kahlitsee vastaajan vastaamaan vain olemassa olevien vaihtoehtojen mukaan, jolloin kysymykset ja vastausvaihtoehdot on suunniteltava hyvin tarkasti. On myös mahdollista käyttää strukturoidun ja avoimen kysymyksen välimuotoa, jossa vastausvaihtoehtojen jälkeen esitetään avoin kysymys. (Hirsjärvi ym. 2009, 199–202.) Olen käyttänyt kyselyssäni myös tätä tapaa muun muassa selvittäessäni vastaajien koulutustaustaa.

Jaoin kysymykset kahteen osaan, joiden lisäksi alussa kerron itse kyselystä ja sen tavoitteista sekä lopuksi kiitän vastaajia vastauksista. Ensimmäisessä osiossa selvitän vastaajien taustatietoja. Päädyin rajaamaan taustatiedot viiteen kysymykseen, joissa selvitän vastaajan pääinstrumentin, toimiiko hän pää- vai sivutoimisena opettajana, työskentelypaikkakunnan, työkokemuksen ja koulutustaustan. Kyselyn toisen osion alussa kerron, mitä tarkoitan itseohjautuvuudella tässä kyselyssä sekä esittelen tutkimuskysymykseni. Tätä seuraa 11 kysymystä, joiden avulla kartoitan opettajien asenteita itseohjautuvuutta kohtaan, heidän kokemuksiaan sen hyödyistä sekä keinoja tukea oppilaiden itseohjautuvuutta.

3.3 Tutkittava joukko

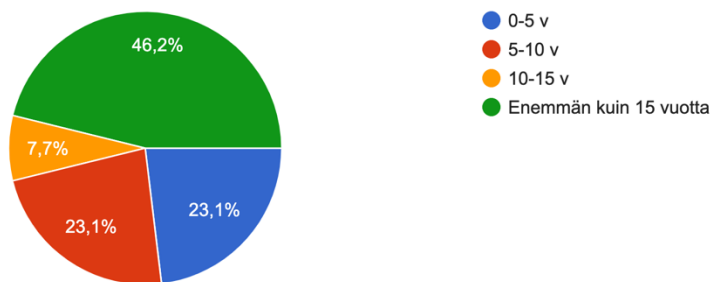
Lähetin kyselyn 15 musiikkiopiston rehtorille ympäri Suomen ja pyysin heitä välittämään sen eteenpäin kyseisessä opistossa työskenteleville opettajille. Valitsin nämä opistot pääasiassa sijaintien perusteella, jotta saisin monipuolisesti vastauksia erikoisilta paikkakunnilta eri puolilta Suomea. En rajannut kyselyä minkään tietyn instrumentin opettajille, vaan siihen saivat vastata kaikki soiton- tai laulunopettajat.

Määräajan umpeutumiseen mennessä sain kyselyyni 13 vastausta. Vastaajien työskentelypaikkakunnat olivat Helsinki, Jyväskylä, Järvenpää, Kankaanpää, Kauniainen, Kokkola, Lempäälä, Nivala, Nokia, Pirkkala, Rovaniemi, Tuusula ja Vantaa. Vastaajista kahdeksan, eli 61,5%, työskentelee päätoimisesti ja viisi, eli 38,5%, sivutoimisesti. Pääinstrumenteikseen vastaajat kertoivat huilun, kitaran, laulun, klarinetin, pianon, sellon ja viulun.

Vastaajista kuusi on työskennellyt musiikkipedagogina yli 15 vuotta, yksi on työskennellyt 10–15 vuotta, kolme on työskennellyt 5–10 vuotta ja kolme on työskennellyt 0–5 vuotta. Kuviossa 1 havainnollistan työkokemuksen prosenttijakauman ympyrädiagrammissa. Kuviossa 2 on esitelty vastaajien koulutustausta. Vastauksia on enemmän kuin vastaajia, sillä osa vastaajista vastasi useamman tutkinnon.

Kuinka kauan olet tehnyt musiikkipedagogin töitä?

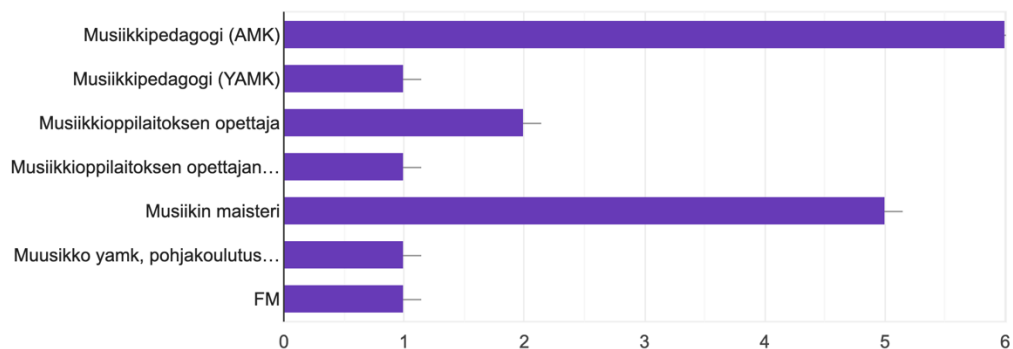
13 vastausta

Kuvio 1. Kyselyyn osallistuneiden työkokemus.

Mikä on koulutustaustasi?

13 vastausta

Kuvio 2. Kyselyyn osallistuneiden koulutustausta.

3.4 Aineiston analyysi

Kyselyni oli puolistrukturoitu lomakehaastattelu, joka sisälsi sekä määrällisesti että laadullisesti analysoitavia kysymyksiä. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2009, 136) näkevät nämä menetelmät ennen kaikkea toisiaan täydentävinä tapoina kerätä tietoa. Menetelmiä voidaan käyttää rinnakkain tai esimerkiksi niin, että määrällinen vaihe edeltää laadullista osuutta. (Hirsjärvi, ym. 2009, 136–137.) Käytin työssäni menetelmiä rinnakkain painottaen kuitenkin laadullista tutkimusta.

Kyselyyn vastaamisen määräajan umpeuduttua luin aluksi läpi kaikki saamani vastaukset, jolloin sain kokonaiskäsityksen aineistosta. Seuraavaksi tarkastelin vastaajien taustatietoja ja kokosin perustiedot lukuun *3.3 Tutkittava joukko*. Tämän jälkeen luin vastauksia moneen kertaan läpi ja ryhmittelin niitä teemoittain. Lopulta päädyin jakamaan tulokset viiteen alalukuun esille nousseiden teemojen pohjalta.

3.5 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tieteellisen tutkimuksen luotettavuudesta puhuttaessa käytetään usein termejä *reliabilius* ja *validius*. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2009, 231) mukaan reliabilius tarkoittaa tutkimuksen mittaustulosten toistettavuutta ja kykyä antaa tuloksia, jotka eivät ole sattumanvaraisia. Validius eli pätevyys taas tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä yritetäänkin tutkia. Muun muassa kysymystenasettelun vääriymmärrykset voivat johtaa tilanteeseen, jossa vastaaja tarkoittaa eri asiaa kuin mitä tutkija vastauksesta tulkitsee. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa näiden mittareiden käyttäminen voi olla ongelmallista, mutta tutkimuksen luotettavuutta on aina tärkeää tarkastella. (Hirsjärvi ym. 2009, 231–232.) Hirsjärven ja muiden mukaan (2009, 161) kvalitatiivinen tutkimus pyrkiikin tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tavoitteena on pikemmin löytää tai paljastaa tosiasioita kuin todistaa jo olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi ym. 2009, 161)

Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK on luonut ohjeet (TENK 2012) hyvästä tieteellisestä käytännöstä. TENKin mukaan (TENK 2012, 6) tieteellisessä tutkimuksessa

tulee noudattaa rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta. Tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmien tulee olla eettisesti kestäviä ja niissä tulee noudattaa avoimuutta ja vastuullisuutta. Tärkeää on kunnioittaa muiden tutkijoiden työtä ja viitata julkaisuihin asianmukaisella tavalla. Tutkimuksessa syntyneet tietoaaineistot tulee myös tallentaa tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten keinoin. Näiden hyvien tieteellisten käytäntöjen noudattamisesta vastaa ensisijaisesti tutkija itse. (TENK 2012, 6–7.) Olen tutustunut tieteellisen tutkimuksen eettisiin käytäntöihin ja sitoudun noudattamaan niitä työssäni.

4 Tulokset

Tässä luvussa käyn läpi teettämäni kyselyn tulokset. Olen jakanut vastaukset viiteen alalukuun esille nousseiden teemojen mukaan. Monivalintakysymysten vastaukset olen esitellyt sekä visuaalisesti että sanallisesti, avointen kysymysten vastaukset olen purkanut sanallisesti teemoittain.

4.1 Itseohjautuvuuden tukeminen on tärkeää

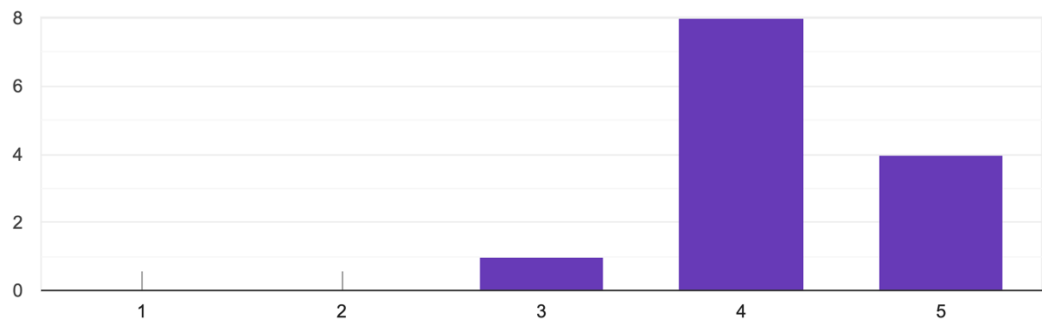
Taustatietojen selvittämisen jälkeen kysyin vastaajilta heidän näkemyksiään itseohjautuvuuden kehittymisen tärkeydestä heidän omassa opetuksessaan. Kysymykseen vastattiin asteikolla 1–5 (1=en lainkaan tärkeänä, 5=hyvin tärkeänä) (ks. Kuvio 3), ja vastausten keskiarvo oli 4,23. Vastaajat siis kokivat asian opetuksessaan tärkeäksi, mikä näkyy myös sanallisissa vastauksissa.

Vastaajat kuvailivat itseohjautuvuutta taiteen tekemisessä tärkeäksi ja jopa välttämättömäksi. Harrastuksen luonteen vuoksi omalla harjoittelulla on suuri rooli, ja toteutuakseen kotiharjoittelu vaatii joka tapauksessa itseohjautuvuutta. Kotiharjoitteluun vaikuttaa toki paljon myös perheeltä saatu tuki varsinkin pienten lasten kohdalla. Myös sisäinen motivaatio ajaa harjoittelemaan kotona, ja motivaatiota voisikin pitää itseohjautuvuuden yhtenä polttoaineena. Vastauksissa korostettiin kuitenkin myös pitkäjänteisyyttä, sillä harjoitella kannattaisi silloinkin, kun ei välttämättä huvita.

Eräässä vastauksessa tuotiin esille näkökulma, että eri sukupolvilla on erilaiset suhtautumistavat soitto- tai lauluharrastukseen. Vastaaja kommentoi, että nykyisin kaikki pitäisi saada valmiina, ettei oppilaan tarvitsisi nähdä vaivaa. Oppilaan motivaation puutteesta syytetään helposti opettajaa ja vaaditaan, että pitäisi keksiä ”jotain kivaa” oppilaan motivoimiseksi. Hän päättää vastauksen toteamalla, ettei opettaja voi luoda oppilaan motivaatiota tyhjästä, mutta voi ruokkia sitä kyllä.

Kuinka tärkeänä näet oppilaan itseohjautuvuuden kehittymisen omassa opetuksessasi?

13 vastausta

Kuvio 3. Oppilaan itseohjautuvuuden kehittymisen tärkeys.

4.2 Itseohjautuvuus näkyy oppilaan omana aktiivisuutena

Vastausten perusteella oppilaan itseohjautuvuus näkyy harrastuksessa monella tavalla. Päälimmäisenä vastauksissa korostui oppilaan aktiivisuus, omat ideat ja ehdotukset sekä kiinnostuneisuus harrastusta kohtaan. Yhdessä vastauksessa todettiin myös, ettei itseohjautuvuus näy, ellei sitä vanhempien kanssa yhteistyössä systemaattisesti opeta. Kysyin myös, kuinka itseohjautuvina vastaajat oppilaitaan pitivät asteikolla 1–5 (1=en lainkaan tärkeänä, 5=hyvin tärkeänä) (ks. Kuvio 4), ja vastausten keskiarvo oli 3,16.

Monessa vastauksessa tuli esille oppilaan omien ideoiden ja kappale-ehdotusten esilletuominen. Tämä on tärkeä osa itseohjautuvuutta, sillä se osoittaa, että oppilas haluaa oppia uutta ja on harrastuksessaan aktiivinen toimija. Myös toivekappaleet tukevat oppilaan omaa motivaatiota. Opettajankin työ on mukavampaa, kun oppilaalle ei ole ”ihan sama” mitä soitetaan. Kappale-ehdotuksiin vaikuttavat oppilaan musiikilliset esikuvat ja se, minkälaista musiikkia oppilas kuuntelee. Tässä yhteydessä esimerkiksi musiikin generajoista ei mainittu mitään, vaan vastauksista välittyi kuva, että oppilaan toivekappaleisiin suhtauduttiin kaiken kaikkiaan positiivisesti.

Myös oppilaan ikä vaikuttaa merkittävästi itseohjautuvuuteen. Pienillä vasta-alkajilla ei vielä ole itseohjautuvuuden taitoa, jolloin vanhempien tuki nousee merkittävään

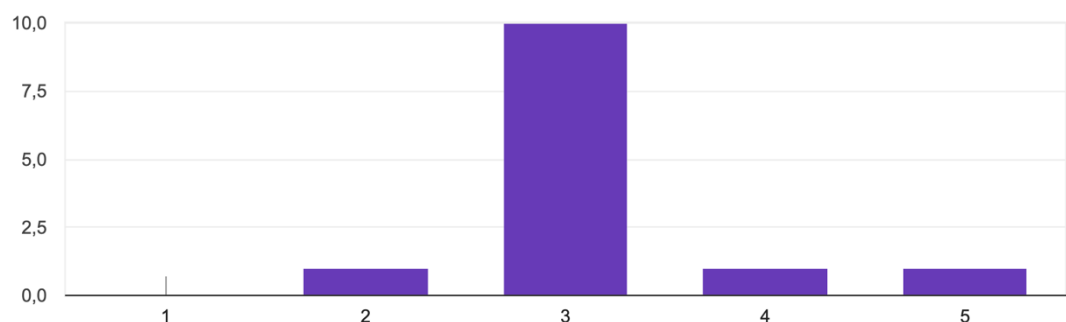
rooliin. Vanhempien tuki näyttääkin vastausten perusteella vaikuttavan moneen asiaan: vanhemmat voivat esimerkiksi auttaa oppilasta luomaan hyvät harjoittelutottumukset sekä tavoitteellisen asenteen harrastusta kohtaan. Vanhempien tuki ja kannustus mainittiin monessa vastauksessa hyvin positiivisena asiana.

Vastaajien mukaan musiikkiharrastuksessa motivoivana tekijänä toimivat myös soitto- tai laulukaverit. Vaikka oma motivaatio ei aina olisi korkeimmillaan, voi toisten kanssa yhdessä musisoiminen kuitenkin olla mielekästä. Soitto- tai lauluharrastukseen kuuluu yleensä oppilaitoksen puolesta yhteismusisointia jonkin verran, mutta oppilaan omalla aktiivisuudella siihen voi luoda enemmänkin mahdollisuuksia. Myös kesäleireille hakeutuminen osoittaa itseohjautuvuutta, ja leirit ovatkin hyvä paikka myös löytää ikätovereita, joiden kanssa musisoida. Vastausten perusteella itseohjautuva oppilas muun muassa etsii itselleen yhteismusisointikokoonpanoja ja on yhteydessä oppilaitoksen säestäjään säestystunneista. Hän myös sopii tarvittaessa aktiivisesti aikatauluja oman opettajan, säestäjän ja soitto- tai laulukavereiden kanssa. Parhaimmillaan oppilas tarttuu myös tilaisuuksiin esiintyä musiikkiopiston tarjoamien esiintymismahdollisuuksien ulkopuolelta.

Kuvion 4 taulukossa kysyttiin oppilaiden itseohjautuvuudesta keskimäärin. Halusin kuitenkin selvittää myös, onko yksittäisten oppilaiden välillä suuria eroja. Vastauksista päätellen eroja on, osan vastaajista mielestä paljonkin: osa harjoittelee aktiivisesti, kun taas toiset eivät juuri lainkaan. Myös tässä kohtaa mainittiin iän ja motivaation merkitys itseohjautuvuuteen.

Ovatko oppilaasi keskimäärin kuinka itseohjautuvia?

13 vastausta

Kuvio 4. Oppilaiden itseohjautuvuus.

4.3 Vastaajien onnistumisen kokemuksia itseohjautuvuuteen liittyen

”Oppimisen ja asioiden ymmärtämisen kautta saatu ilo tuottaa myös opettajalle onnistumisen kokemuksen.” -Nimetön kyselyyn vastaaja

Kysymyksellä onnistumisen kokemuksista itseohjautuvuuteen liittyen halusin selvittää, miten itseohjautuvuuden tukeminen on opetuksessa onnistunut ja miten se näyttäytyy ulospäin. Sain monipuolisia ja konkreettisia vastauksia, joista välittyi kuva, että asiaan oli kiinnitetty huomiota. Oppilaan itseohjautuvuuden kehittyminen koettiin palkitsevana asiana opettajalle.

Eniten mainintoja vastauksissa sai oppilaan hyvä kotiharjoittelu, jota pidettiin suurena onnistumisena: tällöin oppilas on ymmärtänyt harjoittelun ja edistymisen yhteyden, ja harjoittelun myötä saapuu myös itsevarmemmin soitto- tai laulutunnille. Onnistumisena nähtiin myös, että oppilas harjoittelee kotona kaikkia läksyjä, ei vain niitä mieluisimpia. Kotiharjoittelusta mainittiin myös harjoitteluun liittyvien pulmien ratkaisuja. Eräs pikkuoppilas oli siirtänyt soittotunnin käytänteen kotiharjoitteluun ja oppinut vaikean kohdan hitaasti harjoittelemalla. Toinen oppilas taas oli kuunnellut työn alla olevaa kappaletta äänitteeltä kotona. Myös kappaleen ilmaisua ja tulkintaa oli mietitty kotona, ja kappaleesta oli tehty oman näköinen.

Yhdessä vastauksessa nostettiin esille tasosuoritukseen valmistautumisen merkitys itseohjautuvuuden kehittämisessä. Vastaajan mukaan oppilas itsenäistyy silminnähden silloin, kun edessä on selkeä tavoite, jossa oppilas haluaa onnistua. Harjoittelumotivaatio kasvaa usein ennen tasosuoritusta, kun oppilas tietää, että hän suoriutuu kokeesta paremmin, jos harjoittelee hyvin. Vastaajan mukaan on myös opettajalle palkitsevaa, kun huomaa oppilaan harjoitelleen, eikä tarvitse enää jännittää tai pelätä oppilaan puolesta tasosuorituksessa.

4.4 Vastaajien kokemia haasteita itseohjautuvuudessa

Kyselyyni vastanneiden soiton- ja laulunopettajien kokemukset itseohjautuvuuden haasteista kyselyssäni olivat kirjavia. Suurimpina ongelmina nähtiin oppilaan motivaation puute ja kodin tuen puuttuminen, ja myös korona-ajan luomat haasteet mainittiin. Vastauksissa tulee ilmi opettajan turhautuminen siitä, jos oppilas ei löydä motivaatiota ja itseohjautuvuutta, vaan pysyy harrastuksessa passiivisena eikä näin ollen kehity juurikaan. Osa vastauksista oli ratkaisukeskeisiä ja tarjosi vinkkejä itseohjautuvuuden haasteisiin.

Myös oman toiminnan arviointi nousee vastauksissa esille. Eräs vastaaja mainitsee ongelmaksi niin oppilaan liian kriittisyyden omaa toimintaa kohtaan kuin arvioinnin puuttumisen kokonaankin. Oppilaan olisi tärkeää osata arvioida omaa soittoaan tai lauluaan, muttei liian ankarasti. Kehittymistä ei edesauta, jos itsevarmuus tekemiseen katoaa. Toisaalta, jos kaikki tekeminen kuulostaa jo omaan korvaan tarpeeksi hyvältä, eivät kehittymisen edellytykset ole silloinkaan parhaimmillaan. Itsearviointi onkin tärkeä osa itseohjautuvuuden taitoa.

Vastauksissa mainittiin myös korona-ajan luomat haasteet. Turvavälin pitäminen soitto- tai laulutunnilla on vaikuttanut varsinkin pienten oppilaiden kanssa työskenteleeseen, koska opettajan on muun muassa vaikea nähdä, mitä merkintöjä oppilaan nuotissa lukee. Myös soittoasentojen korjaaminen on vaikeampaa ilman fyysistä kontaktia. Vastauksissa ei kuitenkaan mainittu etäopetusta, joka lienee myös olevan musiikin opettamista vaikeuttava tekijä.

Haasteeksi koettiin myös oppilaan haluttomuus harjoitella asioita, joiden oppiminen vaatii miettimistä ja yrittämistä: kotona saatetaan harjoitella vain helppoja kohtia, jotka osataan jo muutenkin. Virheiden pelossa luovutetaan vaikean paikan suhteen siis jo ennen kuin sitä edes yritetään. Tämä on turhauttava tilanne niin oppilaalle kuin opettajallekin. Ratkaisuksi eräs vastaaja on pyrkinyt soittotunnilla antamaan vinkkejä vaikean paikan harjoitteluun ja kehottanut noudattamaan soittotunnilla käytettyjä menetelmiä myös kotiharjoittelussa. Hyvällä harjoittelulla vaikeastakin paikasta voi tulla helppo, jolloin sen soittaminen on mielekästä.

4.5 Keinoja itseohjautuvuuden tukemiseksi

Onnistumisen kokemusten ja haasteiden jälkeen kyselyssä kysyttiin hyväksi havaittuja keinoja itseohjautuvuuden tukemiseksi. Vastauksissa korostui muun muassa keskustelu tavoitteista oppilaan kanssa, oppilaan aktivointi tunneilla ja soitettavan materiaalin linkittäminen oppilaan kiinnostuksen kohteisiin. Myös pienempiä käytännön vinkkejä mainittiin, kuten tarrojen antaminen pienille oppilaille hyvin harjoitellusta kappaleesta.

Tärkeimmäksi keinoksi itseohjautuvuuden tukemisessa nostaisin vastausten perusteella dialogin opettajan ja oppilaan välillä. Vastaajien mukaan opettaja voi esimerkiksi kysellä oppilaalta, miten kotiharjoittelu on kuluneella viikolla sujunut tai miten hyvin oppilas kokee itse osaavansa jonkin uuden asian. Tärkeää on myös kysyä esiintymisen jälkeen, mitä oppilas oli itse esiintymistilanteesta mieltä – jännittikö häntä ja miten hän koki onnistuneensa. Toimivaksi koettiin myös keskustelu siitä, miksi opettajan valitsemien asioiden harjoittelemine on hyödyllistä. Esimerkiksi asteikoiden harjoittelemine voi tuntua oppilaan mielestä tylsältä, mutta keskustelu voi helpottaa tilanetta, jos oppilas ymmärtääkin asteikoiden hyödyllisyyden.

Keskustelun ohella erilaiset tavat aktivoida oppilasta soitto- tai laulutunnilla miellettiin tärkeiksi. Uuden opetettavan asian kohdalla kehoitettiin oppilaalta kysymään, tietääkö hän, mitä esimerkiksi jokin uusi musiikkitermi tarkoittaa. Voidaan myös kysyä, miltä soitto tai laulu tuntuu juuri nyt sekä kaiken kaikkiaan herätellä oppilasta itse pohtimaan omaa tekemistään. Opettajana saattaa helposti antaa vastaukset valmiina oppilaalle, mutta kyselyssä oppimisen koettiin tehostuvan, jos oppilas saa ensin itse miettiä ja kokeilla uutta asiaa.

Vastauksissa tuli esiin myös monia muita yksittäisiä keinoja soitto- tai laulutunnilla sovellettaviksi. Oman soiton kuvaamisen ajateltiin auttavan varsinkin soittoasentoihin liittyvissä haasteissa. Tehtävien väliaikainen helpottaminen saattoi motivoida oppilasta ja tätä kautta kannustaa häntä itseohjautuvammaksi. Harjoittelurutiinin muodostuminen koettiin tärkeäksi, ja toimivana keinona pidettiin muun muassa harjoittelupäiväkirjan pitämistä. Harjoittelurutiinin ylläpitämisessä myös oppilaan kotiväellä

on tärkeä rooli. Tämän lisäksi mainintoja saivat esimerkiksi kuuntelutehtävät sekä leikkisyyden käyttäminen opetuksessa.

Liitteeksi olen koonnut myös muita käytännön harjoituksia itseohjautuvuuteen liittyen. Ne eivät ole osa kyselytutkimukseni tuloksia, vaan pohjautuvat aiheeseen liittyvään lähdeaineistoon. Päätin lisätä nämä harjoitukset työhön, jotta lukija saisi käytännön keinoja mahdollisten omien oppilaidensa tukemiseen.

5 Pohdinta

Tämän työn aihetta valitessani olin aluksi kiinnostunut soiton harjoittelemisesta, ja halusin tutkia tehokkaita harjoittelukäytänteitä. Tämä vei minut hakemaan tietoa oppimaan oppimisesta sekä oppimisesta ylipäättään. Halusin kuitenkin vielä rajata aihetta ja ottaa työhön selkeän pedagogisen näkökulman, josta voisi tulevaisuudessa olla myös itselleni käytännön hyötyä soitonopettajan työssä. Selittäessäni aihetta äänneen havahduin olevani eniten kiinnostunut juuri itseohjautuvuudesta, sillä taito linkittyy mielestäni lopulta kaikkiin elämän osa-alueisiin. Aiheesta löytyi mukavasti tietoa, muttei juurikaan soiton- tai laulunopettajan näkökulmasta, joten koin työn tekemisen tarpeelliseksi.

Tutkimukseni osoitti, että oppilaan itseohjautuvuuteen vaikuttaa monta seikkaa, ja että sitä voi ja kannattaa tukea. Kyselyyn vastanneiden mukaan itseohjautuvuuden tukeminen on tärkeää, jotta oppilas edistyisi instrumenttinsa hallinnassa sekä kokisi harrastuksen mielekkääksi ja ”omaksi jutukseksi”. Ilman itseohjautuvuutta musiikkiharrastuksessa kehittyminen on hidasta, ja harjoittelumotivaatio voi kadota alkunostuksen jälkeen. Myös opettajan työ on palkitsevampaa, jos oppilas harjoittelee hyvin ja osoittaa olevansa kiinnostunut harrastuksestaan.

Tutkimuksessani ilmeni, että suurimpia tekijöitä oppilaan itseohjautuvuuden rakentumisessa ovat oppilaan oma motivaatio, vanhempien ja kotijoukkojen tuki sekä opettajan ja oppilaan välinen keskusteluyhteys. Oppilaan itseohjautuvuus musiikkiharrastuksessa näkyy muun muassa aktiivisena kyselemisenä soittoon tai lauluun liittyvistä asioista, omien toivekappaleiden tuomisena tunneille sekä harrastuneisuutena opettajan antamien tehtävien ulkopuolella. Tällä tarkoitan esimerkiksi omatoimista yhteismusisointia muiden kanssa, muidenkin kuin läksykappaleiden soittamista kotona, työn alla olevan materiaalin kuuntelua äänitteeltä sekä kappaleen oman tulkinnan pohtimista. Parhaimpia keinoja oppilaan itseohjautuvuuden tukemiseksi olivat vastaajien mielestä muun muassa harjoittelusta tunteilla keskusteleminen, oppilaan toivekappaleiden ottaminen mukaan ohjelmistoon, kannustaminen harjoittelupäiväkirjan käyttöön ja oppilaan kiinnostuksen kohteiden linkittäminen musiikkiharrastukseen.

Määräaikaan mennessä sain 13 vastausta, ja ajattelen, että vastaajajoukon koon vuoksi kyselyn määrällisten kysymysten vastauksia ei voi pitää yleispätevinä, vaan enemmän tämän tutkimusjoukon mielipiteinä. Kyselyni laadullisiin kysymyksiin sain kuitenkin yhtenäisiä vastauksia, joissa näkyi selkeitä linjoja ja teemoja. Uskon näiden vastausten antavan suuntaa musiikkipedagogien suhtautumisesta itseohjautuvuuteen ja keinoista sen parantamiseksi. Vastaajamäärän kasvattamisella saataisiin tietoa siitä, kuvastavatko tutkimuksessa esille nousseet teemat musiikkioppilaitosten opettajien näkemyksiä laajemminkin. Saadut tulokset kuitenkin selittävät ilmiötä monipuolisesti.

Jatkotutkimusta aiheesta tehdessäni tekisin laajemman otannan lisäksi myös opetuskokeilun, jossa tutkisin tässä tutkimuksessa ilmenneiden itseohjautuvuutta tukevien toimintatapojen ja harjoitusten toimivuutta käytännössä. Tutkisin, miten opetuskokeilu vaikuttaisi oppilaisiin opettajan näkökulmasta ja teettäisin oppilailla myös itsearviointia ennen kokeilua ja sen jälkeen. Näkisin laajemman tutkimuksen aiheesta olevan paikallaan, sillä itseohjautuvuudesta puhutaan tällä hetkellä paljon etenkin peruskouluopetuksen puolella. Näen kuitenkin paljon mahdollisuuksia itseohjautuvuuden kehittymisen tukemiseen myös musiikkiharrastuksessa, joten sen tutkiminen voisi avata uusia näkökulmia musiikkiharrastuksen hyödyistä.

Itseohjautuvuuden painoarvon kasvattamista lasten ja nuorten kohdalla on kritisoitu siitä, että oppilaat eivät välttämättä ole vielä valmiita ottamaan itse vastuuta tekemisestään (Savaspuro, 2019, 124–125). Myös oppimistuloksiin tulee Saarisen mukaan (2020, 6) lisää hajontaa, kun itseohjautuvuutta koulussa lisätään. En kuitenkaan itse näe asiaa niin, että niin peruskoulussa kuin taiteen perusopetuksessakaan yhtäkkiä oppilaalta tulisi alkaa vaatia huomattavasti enemmän vastuuta ja itseohjautuvuutta kuin aikaisemmin. Itseohjautuvuus on taito, jota voidaan opettajan ohjauksessa harjoitella, ja ajan myötä se alkaa myös ruokkia itse itseään. Oppilaiden yksilöllisten tarpeiden huomioiminen on tärkeää, jotta kaikkien kanssa lähdettäisiin niistä lähtökohdista, mitkä oppilaalla ovat.

Kun tarkastelen omaa historiaani musiikkiharrastuksen parissa, on itseohjautumisen määrä vaihdellut ajan saatossa moneen otteeseen. Joskus olin niin innostunut kitarransoitosta, että harjoittelin päivittäin uusia kappaleita, vaikken käynyt edes kitarratunneilla. Toisinaan taas harjoitteluun ei vain meinannut löytyä intoa, vaikka kävin viikoittain tunneilla ja opettajani oli kannustava. Uskon tällaisen vaihtelun olevan luonnollista lapsella ja nuorella, eikä motivaatiota ja itseohjautuvuutta voi aina pakottaa esille. Vaikeampina hetkinä oppilaan pitkäjänteisyys ja kotoa opittu asenne harrastusta kohtaan kantavat oppilasta harrastuksessaan eteenpäin. Tämäkin on tärkeä oppitunti, jonka musiikkiharrastus voi harrastajalleen antaa.

Olen kuullut lausuttavan, että ”opettajan tehtävä on tehdä itsestään tarpeeton”. Tällä tarkoitetaan, että tavoitteena on, että jonakin päivänä oppilas osaisi itse hankkia tarvitsemansa tiedon ja osaamisen eikä opettajaa enää tarvittaisi. Itseohjautuvuutta tutkittuani näen kyseisen ajatuksen liittyvän pitkälti juuri itseohjautuvuuden taitoon. Kun oppilas oppii ohjaamaan itseään sekä luomaan itselleen tavoitteita ja pääsemään niihin, on opettajan tärkein työ tehty, ja oppilas voi kehittää itseään itsenäisesti läpi elämän. Tulevaisuudessa toivon onnistuvani soitto-oppilaideni itseohjautuvuuden tukemisessa, sillä haluan antaa heille avaimia elinikäiseen oppimiseen niin musiikkiharrastuksessa kuin elämässä ylipäätään.

Lähteet

Csikszentmihalyi, M. (2005). *Flow: Elämän virta: Tutkimuksia onnesta, siitä kun kaikki sujuu*. Helsinki: Rasalas.

Deci, E. & Ryan, R. (2000) *Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-being*. *American Psychologist*. 55, 68– 78.

Ellis, G., Voelkl, J., Morris, C. (1994) *Measurement and analyses issues with explanation of variance in daily experience using the flow model*. *Journal of Leisure Research*. 256-337.

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P., & Sinivuori, E. (2009). *Tutki ja kirjoita* (15. uud. p. ed.). Helsinki: Tammi.

Järvilehto, L. (2018). *Mitä itseohjautuvuus oikeasti tarkoittaa?* Blogiteksti: Ajattelun ammattilainen. Viitattu 4.12.2020. Saatavilla: <https://ajattelunammattilainen.fi/2018/11/28/mita-itseohjautuvuus-oikeasti-tarkoittaa/>

Norrena, J. (2019). *Oman oppimisen kapteeni*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Olsonen, M. (2012). *Hyvä soiton opettaminen : Nuorten musiikkipedagogien ajatuksia*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Rautopuro, J., Välijärvi, J. (2020). *Ei voida väittää, että itseohjautuvuuden lisääminen opiskelussa heikentää oppimistuloksia*. Mielipidekirjoitus Helsingin Sanomissa, julkaistu 11.11.2020. Viitattu 1.12.2020. Saatavilla: <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000007610643.html>

Savaspuro, M. (2019). *Itseohjautuvuus tuli työpaikoille, mutta kukaan ei kertonut miten sellainen ollaan*. Helsinki: Alma Talent.

Saarinen, A. (2020). *Equality in cognitive learning outcomes: The roles of educational practices*. Väitöskirja: Helsingin yliopisto.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (POPS). (2014). Helsinki: Opetushallitus.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet (TPOPS). (2017). Helsinki: Opetushallitus.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet (TPOPS). (2017). Helsinki: Opetushallitus.

Taiteen perusopetus. Helsinki: Opetushallitus. Viitattu 1.2.2021. Saatavilla: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/taiteen-perusopetus>.

TENK (2012). *Tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyvän tieteellisen käytännön ohjeet*. Saatavilla: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf Luettu: 17.4.2021

Liitteet

Liite 1. Norrenan itseohjautuvuutta tukevat harjoitukset sovellettuna soiton- ja laulunopetukseen

<i>Tehtävä</i>	<i>Toteutustapa</i>	<i>Tavoitteet</i>	<i>Itseohjautuvuuden osa-alue</i>
Ajankäyttötehtävä	Laaditaan kappaleelle harjoitus-suunnitelma. Asetetaan tavoite, esimerkiksi esiintyminen matineassa. Oppilaan kanssa pohditaan, milloin koko kappale tulee olla soitettu kokonaan läpi, milloin soitetaan ensimmäistä kertaa säästyksen kanssa ja milloin se osataan ulkoa. Tehdään suunnitelma myös kotiharjoitteluun: kuinka paljon kyseistä kappaletta viikossa tulisi harjoitella, jotta tavoitteeseen päästään.	Työskentelyn tehostaminen suunnittelemalla ajankäyttöä.	Suunnittelu
Tehtävien vaiheistaminen	Pilkotaan harjoiteltava kappale osiin, ja päätetään missä järjestyksessä osia harjoitellaan. Esimerkiksi: 1) Ensimmäiseksi etsitään uudesta kappaleesta vaikeat paikat ja keskitytään niihin.	Hahmottaa kokonaisuus pienempien osien avulla sekä luoda rutiinia ja jatkuvuutta oppimiskokonaisuuksille.	Suunnittelu

	<p>2) Kun vaikeat paikat on harjoiteltu, soitetaan kappale edeten lopusta alkuun esimerkiksi neljä tahtia kerrallaan.</p> <p>3) Kun kappale on soitettu edeten lopusta alkuun, silmäillään esitysmarkinnat ja nyanssit.</p> <p>4) Kappaleen läpisoitto</p>		
Tehtävien tarkastaminen	<p>Opettaja antaa läksyksi määrällisiä tehtäviä, joita oppilas työstää kotona. Kun hän saa tehtävän valmiiksi, hän kertoo siitä opettajalle ja näyttää mahdollisen kirjanpidon/osaamisen.</p> <p>Esimerkkitehtäviä:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Soita kaikki duuriasteikot 5 kertaa 2. Etsi äänite neljästä sellokonsertosta ja kuuntele ne 3. Pidä kuukauden ajan harjoittelupäiväkirjaa 	Vastuun ottaminen omasta tekemisestä ja itseohjautuvuuden lisääminen.	Työskentely
<p>1) Oppilaat opettavat toisinaan</p> <p>2) Oppilas opettaa opettajaa</p>	<p>1) Järjestetään ryhmätunteja, jossa oppilaat saavat opettaa toisilleen esimerkiksi lyhyen kappaleen, teoria-asian tai tekniikan. Tässä voi hyödyntää eri</p>	Yhteisöllinen oppiminen	Työskentely

	<p>vaiheessa olevia oppilaita, jol- loin varsinkin pidemmällä ole- villa on annettavaa.</p> <p>2) Oppilas opettelee kappaleen tai melodian ja opettaa sen opettajalle. Opettaja ohjaa oppi- lasta huomioimaan myös yksi- tyiskohdat.</p>		
Taukotuokio	<p>Soitonharjoittelussa on keskitty- miskyvyn kannalta hyödyllistä pitää taukoja. Pohditaan, mitkä ovat harjoittelun välissä pidettä- vän tauon tavoitteet ja keksi- tään oppilaan kanssa erilaisia ta- poja viettää taukoa. Keskustel- laan myös tauon viettämisestä älylaitteiden äärellä ja sen vaiku- tuksesta aivojen palautumiseen.</p>	Rytmittää työskentelyä	Työskentely
Itseohjautuvuu- den käsitteellis- täminen	<p>Käytetään vertauskuvana kuvaa, jossa laiva seilaa merellä. Hori- sontissa siintää saari. Keskustel- laan siitä, mikä voisi olla meren, veneen ja saaren rooli.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vene edustaa oppijaa • Meri on opittava tieto • Saari kuvastaa oppimisen tavoitetta 	Pohditaan, mitä itseohjau- tuvuus ja sen kehittäminen tarkoittavat.	Valinnat

	<p>Mietitään, mikä horisontissa siintävä tavoite on. Keksitään myös mahdollisia karikoita matkan varrelle ja mietitään, miten niistä voisi selvitä.</p>		
<p>Oman kokemuksen ja onnistumisen tunnistaminen</p>	<p>Keskustellaan yhdessä oppilaan onnistumisen kokemuksista.</p> <p>Mikä on ollut mieleenpainuva onnistuminen? Miten se on vaikuttanut oppilaaseen, ja kuinka saman tunteen voisi tuntea uudelleen?</p> <p>Kirjoitetaan paperille musiikkiharrastukseen tai vaihtoehtoisesti muuhun elämään liittyvä onnistumisen kokemus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miten kokemus on vaikuttanut oppilaaseen ihmisenä? • Mitä vaikutuksia kokemuksella on ollut siihen, miten oppilas oppii? • Onko kyseinen tunne mahdollista kokea uudelleen musiikkiharrastuksen parissa? • Mitä onnistumiseen liittyviä tunteita oppilas haluaisi kokea uuden kappaleen harjoittelun tai muun tavoitteen kohdalla? 	<p>Minäpystyvyyden kehittymisen, oppimisessa rohkautuminen.</p>	<p>Valinnat</p>
<p>Välitavoitteiden asettaminen</p>	<p>Kun oppimiskokonaisuudelle on asetettu tavoite, voidaan se jakaa välitavoitteisiin. Ne voidaan</p>	<p>Jakaa iso tavoite pienem-</p>	<p>Valinnat</p>

	<p>muodostaa vaihejärjestyksessä, tärkeysjärjestyksessä tai vaativuusjärjestyksessä.</p> <p>Esimerkkitehtäviä:</p> <p>1) Tavoitteena on oppia improvisaatiota. Välitavoitteina on ensin mukailta tuttua melodiaa, sitten improvisoida vain ennalta määrätyillä äänillä (esim. pentatoninen asteikko) ja viimeisenä soittaa improvisoitu soolo käyttäen mitä tahansa säveliä.</p> <p>2) Tavoitteena on oppia uusi kappale. Välitavoitteita ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opetellaan oikeat äänet • Opetellaan oikeat artikaaliot (jousitukset, sormitukset, sanat) • Opetellaan mainitut dynamiikat • Opetellaan tulkintaa, miten fraseerata • Hiotaan sävelpuhtaus vielä seuraavalle tasolle • Opetellaan kappale pianon tai muun säestyksen kanssa • Opetellaan kappale ulkoa • Esitetään kappale <p>3) Asetetaan tavoite tietyn määräjän päähän tekniikan kehitymisestä. Esimerkiksi jousisoittimella neljän ensimmäisen ase-</p>	<p>piin tavoitteisiin, jotta oppiminen ja sen seuranta on helpompaa.</p>	
--	--	--	--

	<p>man oppiminen, vibrato tai asemanvaihto. Määritetään muutamman välitavoitteen tarkastuspisteet tasaisin väliajoin ennen varsinaista tavoitetta.</p> <p>Ks. Liite 3, tarkistuspisteet ja välitavoitteet.</p>		
Oman kiinnostuksen seuranta	<p>Pitkään kestävän projektin aikana oppilas pitää kirjaa kiinnostuksestaan työskentelyä kohtaan. Jaetaan projekti työvaiheisiin, ja jokaisen osan aikana/jälkeen kuvaillaan omaa kiinnostusta seuraavien kysymysten avulla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuinka kiinnostunut olen tehtävän tekemisestä juuri nyt? • Kuinka kiinnostunut olen käynnissä olevasta työvaiheesta? • Koenko työskentelyn olevan sopivan haastavaa? • Koenko, että olen suoriutunut tähän asti niin hyvin kuin pystyn? • Onko työympäristöt mielestäni toimivia? • Koenko työskentelemisen mielekkääksi? 	Tarkastella omaa motivaatiota työskentelyn aikana.	Valinnat
Itsearviointi	Oppilas täyttää projektin tai muun oppimiskokonaisuuden	Oman oppimisen analysointi	Arviointi

	jälkeen itsearviointilomakkeen (liite 2).		
Mitä sinulle kuuluu? (ryhmätehtävä)	<p>Aloitetaan ryhmäharjoitukset kierroksella, jossa kukin vastaa vapaamuotoisesti seuraaviin kysymyksiin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mitä toivon tältä yhteisharjoitukselta? • Mikä minua arveluttaa tai mietityttää? • Mitkä ovat omat tavoitteeni tälle harjoitukselle/projektille? • Mitkä ovat omat vahvuuteni? 	Tavoitteena on, että jokainen ryhmän jäsen tulee kuuluksi.	Ympäristö

(Lähde: Norrena, 2019, 127-181)

Liite 2. Itsearviointi

Nimi: _____

Tehtävän nimi: _____

Päivämäärä: _____

Mahdolliset muut ryhmän jäsenet: _____

Millaisia ajatuksia tehtävä sinussa herätti?

Miksi tehtävä tehtiin? Mitä opit?

Mikä oli tavoitteesi?

Miten työskentelyn aloittaminen sujui? Pääsitkö heti alkuun? Ymmärsitkö tehtävän?

Pysytkö tehtävässä koko työskentelyajan? Mitkä asiat auttoivat sinua oppimaan?

Mikä häiritsi oppimistasi?

Missä kohden tehtävää tarvitsit apua?

Oletko tyytyväinen työskentelyysi? Miksi?

(Oletko tyytyväinen ryhmäsi työskentelyyn? Miksi?)

Jos tekisit tehtävän nyt uudelleen, mitä tekisit toisin?

Mitä hyvää aiot tähän tehtävään liittyvästä työskentelystäsi viedä tuleviin tehtäviin?

Liite 3. Tarkistuspisteet ja välitavoitteet

Tarkistus- piste	Tavoite	Tulos (+/-)	Perustelu
1			
2			
3			
4			
5			

Liite 4. Opinnäytetyökysely

Itseohjautuvuus soitto- tai lauluharrastuksessa

Tämän kyselyn tavoitteena on kerätä musiikkipedagogeilta tietoa ja ajatuksia musiikinharrastajien itseohjautuvuudesta. Kyselyyn vastataan anonyymisti, joten vastaajan henkilöllisyys ei tule paljastumaan työssä. Kyselyyn vastaaminen kestää noin 20 minuuttia, ja toivon vastaukset sunnuntaihin 25.4. mennessä.

Kiitos kaikille vastaajille!

Opinnäytetyökysely
Tekijä: Benjamin Ojanen

Taustatiedot

1. Minkä instrumentin opettaja olet?

---

2. Työskenteletkö pää- vai sivutoimisesti?

Merkitse vain yksi soikio.

Päätoiminen

Sivutoiminen

Muu: _____

3. Millä paikkakunnalla/paikkakunnilla työskentelet?

---

4. Kuinka kauan olet tehnyt musiikkipedagogin töitä?

Merkitse vain yksi soikio.

- 0-5 v
- 5-10 v
- 10-15 v
- Enemmän kuin 15 vuotta

5. Mikä on koulutustaustasi?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Musiikkipedagogi (AMK)
- Musiikkipedagogi (YAMK)
- Musiikkioppilaitoksen opettaja
- Musiikkioppilaitoksen opettajan jatkotutkinto
- Musiikin maisteri

Muu: _____

Itseohjautuvuus

Itseohjautuvuudella tarkoitan tässä tapauksessa oppilaan aktiivista osallistumista soitto- tai lauluharrastuksessa oppimiseen eri tavoin. Olen työssäni jakanut itseohjautuvuuden taidot viiteen osa-alueeseen, jotka ovat työskentelyn suunnittelu, työskentely, valinnat, ympäristö sekä arviointi.

Tutkimuskysymykseni työssä ovat:

- 1) Onko itseohjautuvuuden taidon harjoitteluun syytä keskittyä soitto- tai lauluharrastuksessa?
- 2) Miten itseohjautuvuutta voidaan kehittää soitto- tai lauluharrastuksen kontekstissa?

“Oma vaikutelmani on, että se, mitä koulun sisäisessä puhekielessä pidetään lahjakkuutena, onkin suurelta osin itseohjautuvuuden taitoa.”

-Juho Norrena 2019
(Oman oppimisen kapteeni)

6. Kuinka tärkeänä näet oppilaan itseohjautuvuuden kehittymisen omassa opetuksessasi?

Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
En lainkaan tärkeänä	☐	☐	☐	☐	☐	Hyvin tärkeänä

7. Ovatko oppilaasi keskimäärin kuinka itseohjautuvia?

Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	5	
Ei itseohjautuvuuden taitoa	☐	☐	☐	☐	☐	Hyvin itseohjautuvia

8. Onko oppilaidesi itseohjautuvuudessa suuria eroja?

---

9. Millä tavoin oppilaan itseohjautuvuus näkyy mielestäsi soitto- tai lauluharrastuksessa?

---

10. Auttaako oppilaan itseohjautuvuus häntä mielestäsi kehittymään instrumentin kanssa paremmin?

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

Muu: _____

11. Jos vastasit edelliseen "Kyllä", vastaa tähän, miten itseohjautuvuus auttaa kehittymistä? Jos vastasit "Ei", voit siirtyä seuraavaan kysymykseen.

---

12. Minkälaisia onnistumisen kokemuksia sinulla on oppilaan itseohjautuvuuteen liittyen?

---

13. Oletko kohdannut haasteita oppilaan itseohjautuvuuteen liittyen? Jos olet, niin minkälaisia, ja miten olet ratkaissut tilanteet?

---

14. Pyritkö työssäsi tukemaan oppilaan itseohjautuvuutta? Mitä keinoja käytät?

---

15. Itseohjautuvuus ja sisäinen motivaatio liittyvät vahvasti toisiinsa. Vaatiiko oppilaan itseohjautuvuus mielestäsi vahvaa sisäistä motivaatiota toimintaa kohtaan, ja toisaalta riittääkö se? Vastaa omin sanoin.

---

16. Mitä muita ajatuksia sinulla herää itseohjautuvuuteen liittyen?

Lämmin kiitos kaikista vastauksista!
